

BEFEJEZŐDÖTT A FÖLDRAJZI NEVEK GYŰJTÉSE ÉS ELLENŐRZÉSE A JÁSZBERÉNYI JÁRÁSBAN

Ez év júniusában befejeződött a földrajzi nevek gyűjtése a jászberényi járásban. A gyűjtés mintegy fél évtizede kezdődött a Megyei Múzeumok Szervezete és a Jászberényi Tanítóképző Főiskola irányításával az 1973. évi helységnévtár alapján. Az anyagi eszközöket a két intézmény közösen biztosította. Az MTA Nyelvtudományi Intézete Ürdög Ferenc révén nyújtott nélkülözhetetlen szakmai segítséget.

A huszonkét gyűjtő /15 főiskolai hallgató, 5 pedagógus, 1 középiskolai tanuló, 1 termelőszövetkezeti dolgozó/ 9.631 tereppontot vett fel a jórészt egyénenként kérdezett adatközlőktől, illetve néhány esetben /Jászapáti, Jászkisér/ a honismereti szakkör kisebb, két-három fős csoportjaitól. A kisebb csoportok tagjai egymást segítve, ellenőrizve segítettek a gyűjtés mind teljesebbé tételében. Egy-egy település anyagát /Jászberény, Pusztamonostor, Jászapáti, János-hida, Jászkisér/ többen gyűjtötték össze. Ennek oka egyrészt a település kiterjedt volta, illetve egyéb személyi tényezők. Az alkalmi együttes tanfolyamon készült fel a nagy munkára, de az egyetlen alkalom nem volt elégséges a teendők megfelelő szintű ellátásához. A főiskolai hallgatók diákköri foglalkozásokon kaptak folyamatos segítséget, a többi gyűjtő némelyikének a helyszínen kellett segítséget nyújtani, illetve a gyűjtés nagyobb részét elvégezni. Sokat segített a Jász Múzeum által 1977 nyarán szervezett gyűjtőtábor is.

A gyűjtés különböző, egyéni és egyéb okok miatt csaknem hat évig tartott, s úgy tűnik, hogy a rövidebb idő alatt lebonyolított gyűjtés egységesebb névanyagot produkálhatott volna. Különösen a tanyanevek tekintetében érzékelhető különbség az 1976-os, 1977-es, illetve az 1982-es gyűjtések között, de alaposabb vizsgálódás esetleg egyéb aránytalanságokat is kimutathatna. A hosszan tartó gyűjtés magával hozta az ellenőr-

zés folyamatosságát is. Így történhetett meg, hogy a gyűjtés befejezésével szinte egyidőben az ellenőrzés is befejeződött. Az összegyűjtött névanyag a tereppontok száma tekintetében közelebb áll például a tapolcai járás anyagához /9.898/, mint a szomszédos hevesi járáséhoz /4.394/. Ez akkor is jelentős eltérésnek tekinthető, ha tudjuk, hogy a hevesi járás területe mintegy 15 ezer hektárral kisebb, mint a jászberényié. Fontos tényezőként kell említenünk, hogy a Jászságban nagybirtok úgyszólván nem volt, Hevesben viszont igen, továbbá az egyetlen város csaknem 2.500 tereppontjával jelentős tényező a végső adatok kialakulásában. A két utóbb említett járás egyaránt 17 településből áll, a tapolcai 52-ből.

A főiskolai hallgatók általában szívesen végezték az olykor egészen fárasztó munkát, s közülük többen ma is foglalkoznak névtani gyűjtéssel, illetve ahhoz közeli stúdiumokkal. Ugyanakkor segítette őket abban is, hogy a pályára felkészüljenek, hiszen a kapcsolatteremtés és a kapcsolattartás a tanítói munkának is szerves része. Jelenleg a jelentős és tanulságos névanyag kiadásra való előkészítése folyik az MTA Nyelvtudományi Intézetének szakmai irányításával, támogatásával, és reméljük, hogy a nem túl távoli jövőben megjelenik ez a névgyűjtemény is.

FARKAS FERENC

MEGJELENT

a BARANYA MEGYE FÜLDRAJZI NEVEI I. /1055 oldal; ára 242,- Ft/
és a BARANYA MEGYE FÜLDRAJZI NEVEI II. /1280 oldal; ára:
282,- Ft/.

A kétkötetes névadattárban /az 1973-as állapot szerint/ megtalálható a megye 320 településének összes bel- és külterületi helyneve. A nevek, névváltozatok száma Baranyában megközelítően 400 ezer.

Az élő /szóbeli/ nevek mellett szerepelnek a gyűjteményben a történeti /írásbeli/ nevek. Az utóbbiak főleg levéltári irat-